

Abelen Ypesteinerlaan; Poly overleefd, Henk overleefd en dan ineens 20 abelen gevaarlijk verklaard en bijna gekapt…zonder vergunning!

Kadernota 2025

Algemene Beschouwingen

8 juli 2024

Voorzitter, raadsleden, belangstellenden hier in de zaal en thuis,
Allereerst een woord van dank aan allen die hebben bijgedragen aan deze Kadernota 2025.

Een Kadernota 2025 waarvoor, zo lezen we in het voorwoord, het collegeprogramma “Heiloo Natuurlijk!” de basis vormt. Het is veelzeggend dat in de opsomming van alle uitdagingen –tekort aan woningen, energietransitie, inflatie en gevolgen voor bestaanszekerheid, vluchtelingenstroom- de belangrijkste bedreigingen voor de natuur – stikstof en klimaat- helemaal achteraan staan.
Hoezo Heiloo Natuurlijk!?

In het voorwoord lezen we verder dat Heiloo moet bezuinigen vanwege tekorten. Als “voornaamste oorzaak” van deze tekorten wordt aangevoerd dat Heiloo de komende jaren minder geld ontvangt van het Rijk. Gemeentebelangen Heiloo wijt de slechte financiële situatie waarin Heiloo nu verkeert, vooral aan verkeerde keuzes van het gemeentebestuur zelf. Als we even terugkijken in het recente verleden, vinden we daarvan tal van voorbeelden. Het veel te duur aankopen van grond, waardoor Heiloo in 2010 en 2012 bij elkaar 18 miljoen heeft moeten afschrijven, het verspillen van de NUON gelden van €11 miljoen en het aangaan van veel te ambitieuze projecten. Zoals de nieuwbouw rond het Stationsplein, €6,3 miljoen verlies, de nieuwbouw in Zandzoom waarvan het verlies nu al op €1,6 miljoen wordt geraamd en de Aansluiting A9, waarvan de kosten van €27.8 miljoen in 2014 zijn gestegen naar €60 miljoen nu vanwege hogere grondstoffen-, materiaal-, arbeidskosten en rente.

En dan de olifant in de kamer. De BUCH; het samenwerkingsverband met Bergen, Uitgeest en Castricum. Er zijn miljoenen euro’s extra in de BUCH gepompt. Alleen al voor de ICT gaat het om €4 miljoen in 2017 en recent nog eens jaarlijks (!) 3 miljoen extra vanaf 2023. Tel daarbij de vele dure onderzoeken naar het functioneren en de toekomstmogelijkheden van de BUCH bij op. Zo heeft Berenschot zich twee keer over de BUCH gebogen (bij de start in 2017 en in 2020), vervolgens is Teunisse Advies (2022) ingeroepen en nu (2024) lopen er meerdere Bestuurskrachtonderzoeken in de BUCH.

Het Bestuurskrachtonderzoek van Uitgeest, dat inmiddels is afgerond en vorige week is gepubliceerd, bevestigt wat Gemeentebelangen Heiloo al jaren roept; de BUCH werkt niet. Omdat, aldus het onderzoek, de vier colleges geen gezamenlijke lijn hebben kunnen vinden voor de aansturing van de BUCH. Ook dat schreef Gemeentebelangen Heiloo vorig jaar al in haar slotwoord bij de Algemene Beschouwingen. Gemeentebelangen Heiloo pleitte toen expliciet voor een visie, geen fusie!

In het bestuurskracht onderzoek van Uitgeest wordt de kernvraag van Teunisse uit 2022 zelfs expliciet herhaald. Gemeentebelangen Heiloo stelt het college hierbij dezelfde vraag.
Vraag : is er voldoende commitment in de vier colleges cq. in het college van Heiloo om de interventies die nodig zijn uit te gaan voeren en akkoord te gaan met de daarvoor benodigde investeringen, ja of nee?

Dat commitment is er ons inziens niet. Sterker nog, er is sprake van een ernstig management probleem, om niet te zeggen jarenlang mismanagement! Dáárom moet Heiloo nu bezuinigen! En betalen de inwoners uiteindelijk de rekening via een 20,4% hogere OZB en het steeds weer verder inleveren op tal van voorzieningen!

Uitgeest staat nu voor de keuze; binnen de BUCH blijven, zelfstandig verder gaan of fuseren met een andere, financieel gezonde gemeente. De kans is groot dat Uitgeest kiest voor samengaan met Heemskerk. Dat zal grote financiële en operationele gevolgen hebben voor de BUCH én dus Heiloo.
Vraag: waarom lezen we niets over de ontwikkelingen rond de BUCH in de Kadernota 2025? Behalve dan de 2 regels verdekt opgesteld onder Programma 1, punt 1a.3 : Bestuurskracht Onderzoek; Onderzocht wordt of Heiloo op de lange termijn bestuurskrachtig is. Kosten: €75.000 euro!

Het lopende Bestuurskrachtonderzoek in Heiloo stelt ons allen overigens voor dezelfde keuze.
Vraag: Hoe lang denkt het college dat Heiloo het nog redt Heiloo als zelfstandige gemeente?

Op grond van de financiële positie van Heiloo zoals weergegeven op pagina 4 van de Kadernota 2025 is de verwachting van Gemeentebelangen Heiloo niet lang meer. Al in 2025 heeft Heiloo een structureel begrotingstekort van ruim €1 miljoen, dat oploopt naar €4,8 miljoen in 2028. Van het Rijk hoeft Heiloo niet veel te verwachten; dat komt zelf €17 miljard tekort!

Een bestuurlijke fusie met de BUCH partners levert ook weinig op. Drie burgemeesters, wat wethouders en wat raadsleden minder, wegen niet op tegen de miljoenentekorten waar de BUCH gemeenten mee kampen. Fusie met een andere, financieel gezonde gemeente blijft over. Daar is geen bestuurskracht onderzoek van €75.000 voor nodig. Gemeentebelangen Heiloo vindt dit dan ook een onderzoek voor de bühne. Besteedt dat geld aan de Beun, het Baafje en de zorg!

Heiloo staat voor ingrijpende keuzes. En dan bedoelt Gemeentebelangen Heiloo niet de keuzes ten aanzien van de dertien ambities die op pagina 5 vermeld staan, maar echt fundamentele keuzes ten aanzien van de grote projecten.
Vraag: Gemeentebelangen Heiloo vraagt het college hierbij om een overzicht van de alle financiële gevolgen als in 2024 besloten wordt om de projecten Zandzoom, Aansluiting A9 en Reconstructie Vennewatersweg stop te zetten. Welke kosten en investeringen hoeven dan niet gemaakt te worden en wat zijn de kosten/desinvesteringen die dan wel aan de orde zijn?

In dit verband mist Gemeentebelangen Heiloo in de voorliggende Kadernota 2025 de aparte toelichtingen op, en grafieken van, de vermogenspositie, reserves, investeringen en kapitaallasten.
Vraag: Gemeentebelangen Heiloo verzoekt het college om genoemde toelichtingen en grafieken alsnog conform voorgaande Kadernota's te verstrekken.

Voorts heeft Gemeentebelangen Heiloo een aantal specifieke vragen naar aanleiding van de Kadernota 2025

Voor de Aansluiting A9 is gerekend met de kostenraming van €46 miljoen uit 2021,
Vraag: worden deze kosten nog vóór de Begroting 2025 geactualiseerd, ja of nee?

Dan de sociale woningbouw. In Heiloo is nog steeds sprake van een kwalitatieve mismatch op de woningmarkt; er worden ruim 1000 dure woningen teveel gebouwd terwijl er juist behoefte is aan sociale huur en koop. In de vorige maand ontvangen Jaarrapportage Woonruimteverdeling van het SVNK staat dat er in 2023 in Heiloo 787 (!) personen actief op zoek waren naar een betaalbare huurwoning. Grotendeels een/twee persoonshuishoudens en jongeren.
Vraag: hoeveel sociale- en middenhuurwoningen zijn er in Heiloo op dit moment?
Vraag: wat gaat het college in 2025 doen cq. opstarten om het percentage sociale huurwoningen in heel Heiloo te verhogen naar 30% zoals het Rijk wenst?

In het Meerjaren investeringsplan staat een aantal posten voor het Baafje en de Beun (vervangen zaalstoelen, klimaatbeheersing en de uitkijktoren).
Vraag: wat is de status van deze investeringsplannen nu en gaat het college deze bedragen wel of niet investeren?

Op 1 juli 2024 is het Groenbeleidsplan Heiloo besproken in de commissie en het gaat op 15 juli naar de raad voor vaststelling. Dat had al in 2022 moeten plaatsvinden, maar had blijkbaar geen prioriteit. Hoezo, Heiloo Natuurlijk! In dit Groenbeleidsplan wordt onder meer gesproken over het doortrekken van de groene ring om Heiloo door de Zandzoom, het upgraden van de Neggen tot NNN-kwaliteit en het uitbreiden van het groene areaal. Gemeentebelangen Heiloo acht het volstrekt onmogelijk om dit Groenbeleidsplan zoals door het college voorgesteld budgetneutraal uit te voeren gezien de vele extra activiteiten. En nu lezen we in deze Kadernota 2025 meteen al op pagina 1 dat 2 van de 11 voorgestelde ombuigingen een versobering op openbaar groen en groenbeheer betreffen.
Vraag: wat is de status van het Groenbeleidsplan 2024-2034 en hoeveel budget is hiervoor beschikbaar?

Uit de kaarten behorende behorende bij de proefverkavelingen en AOK's voor Zandzoom blijkt dat het gehele gebied tussen de Vennewatersweg en Limmen al is ingetekend met woningen, waarvan ook al een fors aantal op papier is verkocht. De gemeente Heiloo heeft geen grondbezit in Zandzoom
Vraag: hoe, waar en wanneer dankt het college de groene ring in Zandzoom aan te leggen?

Met ingang van 2027 moet Heiloo ook rente en aflossing betalen op een lening van bijna 60 miljoen. Hiervoor moet jaarlijkse 1,5 miljoen uit de exploitatie oftewel lopende rekening worden betaald. Dat in combinatie met een teruglopende Rijksbijdrage
Vraag: wat is de maximale leencapaciteit van Heiloo mede met oog op de dalende Rijksbijdrage?

Al met al valt er over deze veel te rooskleurige, op boekhoudkundige trucs gebaseerde en onvolledige Kadernota 2025 niets zinnigs te zeggen. Deze kadernota heeft weinig toegevoegde waarde. En draagt zeker niet bij aan een Natuurlijk Heiloo!

Tot slot

Als laatste herhaal ik de kanttekening uit onze Algemene Beschouwing van vorig jaar bij de Kadernota 2024. Gemeentebelangen Heiloo was en is geen voorstander van de ambtelijke fusie, laat staan een bestuurlijke fusie. Gemeentelijke fusies zijn zelden een succes. Organisatieadviesbureaus hebben tegenwoordig meer werk aan het ontvlechten van gemeenten dan aan het fuseren van gemeenten.

Een ambtelijke fusie van vier gemeenten is uniek in Nederland. Vier kapiteins op één schip! En als die kapiteins onderling niet op één lijn zitten en van de organisatie meer vragen dan er redelijkerwijs van verwacht kan worden, wordt de BUCH geheid geen succes. Dit is primair een managementprobleem van de vier colleges zelf.

Vraag: Gemeentebelangen Heiloo vraagt daarom nogmaals aan dit en college om met de andere drie colleges zélf te komen met een gezamenlijke aanpak en om zich in te zetten voor een betere onderlinge samenwerking.

Gemeentebelangen Heiloo vraagt om een visie, geen fusie!

.

Fractie Gemeentebelangen Heiloo: Bas van Beusekom, Edith de Jong.